

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÄNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 40. szám.

Péntek, febr. 19.

A városok szervezkedése.

— február 19.

A magyar városok az utóbbi időben egyre nagyobb arányokban szervezkednek bajaik és helyzetük orvoslására s a maguk erősítésére.

A szervezkedésre elég ok van s azt mindenképpen — nevezetesen az ország érdekében is — csak helyeselni lehet.

Külföldön már jó ideje vannak erős városi szövetségek. A városok szervezkedésével különösen Németországban és Ausztriában. Németországban ez idő szerint 27 városi szövetség van. Bár a többféle szövetségnek a városok jogállásának államonként különfeleségénél fogva kétségtelen jogosultsága van, mégis szükségesnek mutatkozott a városi érdekek jobb védelme és a városi igazgatás nagyobb mértékű fejlesztése érdekében a német városok egységes szövetségének a „Deutscher Städtetag“-nak megalkotása.

Ennek az a célja, hogy a hozzátartozó városi közönségnek jólétét gondozza, a városok közös érdekeit érvényesítse és a közigazgatást javítsa. Bismarck bizonyos forradalmi színezetet látott ebben a törekvésben, mely szerint a birodalmi törvényhozást a városok szövetségének ellenőrzése alá akarta helyezni. A következmények ezt az aggodalmat egyáltalában nem igazolták. Mai szervezetében a Städtetag 1903-ban a drezdai városi kiállításra létesült. Az akkori kidolgozott szervezeti szabályok alapján 1905-ben ugyiszólván az összes német városok beléptek a szövetségbe.

A Deutscher Städtetag céljait egyrészt időközi kongresszusok tartásával, másrészt egy középpont utján igyekszik elérni, amely utóbbi előkészíti a kongresszusokat, végrehajtja azoknak határozatait, vezeti a Städtetag ügyeit, felvilágosításokat ad és városi könyvtárt tart fenn, melyben a városi igazgatásra vonatkozó műveken és

szaklapokon kívül az összes városok nyomtatott kiadványait rendszeresen gyűjtik. Ennek a központi szervezetnek nagyon fontos jelentősége van, mert ezáltal fejti ki az egész szervezet állandó életműködését.

Hazánkban már évek óta működik a törvényhatósági városok polgármestereinek értekezlete és a rendezett tanácsú városok polgármestereinek szintén néhány éve fennálló szövetezése az elmúlt évben egyesületté is alakult. Az elmúlt évben volt a magyar városok első országos kongresszusa és a folyó év májusában lesz a magyar városok végleges szervezkedése.

Az idei kongresszus néhány fontos városi érdekű kérdést fog tárgyalni, u. m. a városok pénzügyeit, közlekedési politikáját, a városi statisztika szervezését és a városi kisajátítási jogot, melyben a városi hatályos telekpolitika alapelvei is lefektetendők volnának.

Ami a városok országos szövetségének egyfelől a törvényhatósági joggal bíró városok polgármestereinek értekezletéhez, másfelől a rendezett tanácsú városok egyesületéhez való viszonyát illeti, az a jövőre is fentartható lesz. Ezek nem egymást kizáró, hanem inkább egymást célszerűen kiegészítő szervezetek lehetnek.

A városi kongresszusokra a polgármestereken és a városi tisztviselőknél kívül meg kellene hívni a városok országgyűlési képviselőit, a törvényhatósági bizottságokat és a képviselőtestületeket.

Már e tagok nagy számánál fogva is ilyen kongresszusokat rendszerint csak nagyobb időközökben, pl. három évenként lehetne összehívni, míg a polgármesteri értekezleteket úgy, mint eddig, ezentúl is évenként meg lehetne tartani.

A város ellenes politika, melyet a magyar országgyűlés sok esetben talán akaratlanul is követett, többek között ab-

ból az okból is ered, mivel a városi polgárság közömbös és szervezetlen. Ezen változtatni csak úgy lehet, ha azt a nagy számbeli, gazdasági, erkölcsi és műveltség-beli erőt, amely a városokban és a városi polgárságban felgyűlt, igyekezzünk mindenütt és mindenkor érvényesíteni, még pedig nem ötletszerűen esetenként, hanem tudatosan, szervezve, irányítva, vezetve. Ezt akarják azok, akik a magyar városok országos szövetségének eszméjét felvetették és erre irányuló munkásságukat nemcsak helyeselni lehet, de mindenkinek támogatni kell.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünneppnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) február havi előadásai a következők:

- Február 24: 8-tól 10-ig Vegtan.
- Február 26: 8-tól 9-ig Elektrotechnika, 9-től 10-ig Magyar irodalom.
- Február 21. Az írói hitközség közgyűlése.
- Február 25., 26., 27., 28. Országos vásár.
- Február 26. Megyei közgyűlés.
- Február 28. A vöröskereszt közgyűlése.
- Március 7. A kaszó ó közgyűlése.
- Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— Személyi hir. Jankó Ágoston alispán, ki néhány napig hivatalos ügyben Budapesten volt, ma ismét visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Hivatalvizsgálat. Botka Béla főispán tegnap Nagyikindára utazott, ahol a rendőrkapitányságnál és a főszolgabírósnál hivatalvizsgálatot tart. Vele utaztak: Szilágyi Albert megyei aljegyző, Krumenácker Ferenc számtanácsos és Németh Szilárd pénzügyi titkár, kik'segédkeznek a főispánnak a hivatalvizsgálatnál.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Találkozás.

— Franciából: —

I.
Az esplanade lombos fáinak a leveleit fujdogálja a szél. A tenger kódós; alig észrevehető páratömeg gomolyog fölötte, mely távolról mintha sejtetni engedné kísérteties árnyak tovalibbenő képeit s a hajótörötték panaszos jájszavait hozná közelebb a parthoz. Az ég, melyen az éjszaka és a nap vivnak egymással örökösön meddő küzdelmet, a lila és a szürke sajtáságos színvegyülekét mutatja...

A szálló elegáns éttermében éppen véget ért a table de hote. Lucien fölkel az asztaltól, cigarettára gyújtott s a társalgóba vezető teremajtó mellé állva, érdeklődve nézte azt a válogatott közönséget, melynek elég pénze volt ahhoz, hogy a tél közepét pusztá időtöltésből a tengerparton szórakozza át.

Szikár, hideg arcu angolok, elegáns, könnyed magatartású franciák, komoly, nyugodt németek vonultak el előtte. Csupa ismeretlen arc, melyeket ma látott először életében.

Egyszerre meglepetve lépett hátra. Egy fel-tűnően szép arc, ízlésesen öltözött hölgy közeledett a társalgó felé, élénken beszélgetve kísé-rőjével, egy negyven évesnek látszó magas férfivel. Amikor elhaladt Lucien előtt, szemük egy pillanatra összevillant, tekintetük egymásba fonódott, mialatt a fiatal ember mély meghajlással köszön-tötte a hölgyet. Ez kísérlőjével együtt viszonzta a köszöntést, s néhány pillanat múlva eltűnt a társalgóban. Lucien izgatottan pár lépést tett utánuk, megnézte hová mennek, s azután leasetett a portáshoz, honnan szobájába ment és ír-

asztalához ült. Néhány perc múlva becsengette a szolgát.

— Le fog menni az olvasóterembe, hol az utolsó ablaknál egy magános hölgy ül; adja át neki ezt a levelet.

A kártyára a következő sorok voltak írva: „Asszonyom! A személyzettől megtudtam az imént, hogy férje néhány nap óta távol van, fivérét pedig az előbb láttam leülni a kártya-asztalhoz. Tudom, hogy most egyedül van az olvasóban, mely ilyenkor teljesen elhagyatott. Kérve kérem, hogy e kis kártya megtartásával adjon engedélyt egy tízperces beszélgetésre hódoló tisztelőjének, régi barátjának: Luciennek“.

A szolga rövid idő múlva visszatért.

— Nos?

— Öngyászaga elolvasta a levelet, de választ nem adott.

— És a levél?

— Ott maradt nála.

II

— Remélem uram, nem kell lovagiaságára hivatkoznom, amikor abban bizom, hogy egyedül-létünket ebben a néptelen teremben nem fogja semmi olyannak a közlésére felhasználni, amivel zavarba hozhat, vagy megbánthat.

— Legyen nyugodt, asszonyom! Mindent el fogok követni, hogy uralkodjam magamon. De nagyon kérem, ne vegye rossz néven, hogy tul-áradt örönmömben, melyet ez a nem várt találkozás okozott, szeretném kiönteni mindazt, ami évek óta a lelkemben összegyűlt. Ugy ér em, hogy fojtogatnak a szavak, s addig nem találok megnyugvást, míg mindent leplezetlenül fel nem tárok. Emlékezzék vissza arra az időre, amikor még mindennapos vendég voltam a házuknál. Ezernyi emlék fűződik ehhez a letűnt gyönyörű időhöz! Ezeknek az emlékeknek a nevében

kérem, hogy hallgasson meg jóakarattal, türelem-mel, ugy, mint régen.

— Mit akar mondani most?

— Megkísérlem, hogy előadjam oly röviden, amennyire csak lehet. Mióta férjhez ment, nem ismertem magamban más érzést, csak valami irtózatot elkeseredést, reménytelen epedést és lelket megölő szenvedélyt. Hiszen ön jól tudja, mennyire szerettem! De nem mertem sohasem szólni. Vártam, mert nem éreztem még magam méltónak arra, hogy az enyémmel mondhasam. Vagyont akartam előbb gyűjteni, hogy kivál-nómná tehessem s egyszerre meghallottam, hogy férjhez ment.

Nem tudom leírni, hogy a hír hallatára mit éreztem. Képzeli el valakit, aki egy kockára egész életét felteszi s aztán egyszerre elvesziti. Örjngtem fájdalomban, hosszú, kínos éjszakákon ezerszer gyötörtem magamat mardosó ön-váddal, de mindhiába! Nem bírtam magammal. Elmentem Dél-Amerikába, hol a végtelen prairiek örjítő magányában és az őserdők mélyében akartam eltemetni bánatomat. Nem lehetett.

A gondolatok végtelen sora kergetőzött az agyamban. Örökké üldözött egy arc, követést mint egy árnyék. Bárhová mentem vigasztalást keresni, mindenütt utánam jött. S amikor a tengeren, vagy a puszták magányában már azt hittem, hogy megszabadultam tőle, azon vettem magam észre, hogy ajkaim öntudatlanul a nevet suttogják, gondolatban átkarolom karsu termé-t s szívét a szívemhez szorítom! Ilyenkor kigyulladt bennem a vágy, elfogott valami édes mámor s én láttam, hogy boldogtalan és elha-gyatott vagyok.

Hányszor gondoltam az öngyilkosságra! De elcsüggedt lelkemben mindig maradt egy parányi szikrája a reménynek, mely magasra lobbogott, valahányszor a szívem megtelt a mult emlékei-

Sz. v.	4701
I-III	
715	
406	
328	
242	
1232	
1228	
1220	
1219	
1211	
1205	
1157	
1149	
1138	
1130	
1110	
1059	
1057	
1044	
1029	
1013	
1001	
949	
V. v.	4711
I-III	
713	
1031	
926	
916	
915	
842	
754	
736	
708	
646	
125	
V. v.	4811
I-III	
715	
1031	
1003	
953	

— **Gerliczy Ferenc** báró a szegedi gazdasági egyesület diszelnöke. Szegedről írják: A deszki földesur: Gerliczy Ferenc báró eszászari és királyi kamarás, a magyar országgyűlés főrendiházának tagja, a hangos politikai szerepléstől visszavonulva, gazdaságának és családjának él a deszki kurián. A szegedi gazdasági egyesület azzal kívánja honorálni a bárónak gazdasági téren szerzett érdemeit, hogy diszelnökévé választja. Az egyesület választmánya szerdán tartott ülésében hozott ilyen javaslatot s azt a február 28-án tartandó közgyűlés elé terjeszti. Előzőleg azonban küldöttséget menesztenek Gerliczy Ferenc báróhoz, hogy őt a diszelnöki tisztség elfogadására felkérjék. A küldöttség a napokban fog tisztelegni Gerliczy bárónál.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, Popovics-Pécsi Fülöp, a 3-ik számú cs. és kir. huszárezred kapitánya, az 1902. év óta pedig a magyar kir. testőrség tagja, tegnap este Bécsben rövid szenvedés után 50-ik életévében meghalt. Az elhunyt legidősebb gyermeke volt a városunkban köztisztviselőben állott és csak mult év december havában elhalt néhai özv. Poppovits-Pécsi Sándornénak. Bár a boldogultat idegenben teljesített katonatiszti szolgálata már régebben elszoletotta városunkból, azért itteni családi kapcsolatánál fogva, mely őt időközönként hozzánk szolitotta, széles körökben előnyösen ismerték és bizonyára sokan értesülnek majd őszinte részvétellel az igazán dalias katonatisztnak oly korán bekövetkezett haláláról. Az elhunytban Popovits-Pécsi Szilárd nagybérlő, köztisztviselőben álló polgártársunk egyetlen testvérbátyját gyászolja. A holttestet Bécsből Nagybecskerekre szállítják és itt helyezik örök nyugalomra a családi sírboltban.

— **Utóállítás.** Nagybecskereken holnap tartják meg a szokásos havi utóállítást, mely délelőtt 9 órakor lesz a Rezső-laktanyában. Az utóállításon az összes korosztályba tartozó állás-kötelesek jelentkezhetnek.

— **Nyilvános köszönet.** A Nagybecskereki Takarékszövetkezet 50 koronát adományozott a helybeli önkéntes tüzoltó-egyletnek, melyért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület munkásgimnáziumában ma este 8-9-ig Szenes Adólf tanár betegsége folytán Perli Mihály tanár vegytani előadást tart, 9-10-ig dr. Czirbusz Géza tanár folytatja gazdasági földrajzi előadását.

— **Az országos tornaverseny.** Apponyi Albert gróf kultuszminiszter leiratot intézett a helybeli főgimnázium és a felső kereskedelmi iskola igazgatóságához, amelyben tudatja, hogy a magyar tanulók országos tornaversenyét az idén május hó 22. és 23-án tartják meg Budapesten. A tornaversenyen részt vehetnek a középiskolák négy felső osztályának növendékei, a polgári iskolák 5-6 osztályai, a tanítóképző intézetek és a felső kereskedelmi iskolák tanulóifjúsága. Egy-egy intézet részéről a résztvevők minimuma 12, a maximum pedig a fővárosi intézetekre nézve 80, a vidékiekre nézve 60.

nek édes érzésével s kínos gyötrelmeim között is valami görcsös végtelen kapott meg. Reménykedtem abban, hogy még nincsen minden elvégezve.

Közben nagy vagyont gyűjtöttem magamnak, magam sem tudom: hogy. Pár hónap előtt aztán hazajöttem Európába, talán hogy itt találjak feledést, vagy azért, hogy egyszer találkozassunk...

S látom, hogy sorsom mégsem volt hozzám könyörtelen. Hiszen újra láthatom, újra hallhatom szavának búbajos muzsikáját, mely kárpótlást tud nyújtani nekem ezernyi szenvedésemért.

Az asszony nagyot sóhajtott.

— És most mit tehetek önnek, barátom?

— Megmondom. Szerettem volna már akkor megmondani, mikor az előbb viszontláttam s szemének pillantása találkozott az enyémmel. Szerettem volna térdreessen, de nem lehetett, mert fivére karján haladt el előttem. Szerettem volna ujjongani a boldogságtól és föliskoltani a fájdalomtól. S most is alig bírok uralkodni magamon, amikor arra kérem, jöjjön velem, hagyjon itt mindent!

— De uram! Hiszen nekem férjem van, akivel nyugodtan és boldogan élek!

— Nem igaz! Az egész világnak ki nem néhi kiáltani, hogy nem boldog és nem szereti a férjét. Tudom, hogy szeretett egykor s csak azért nem várt, mert szülei kényszerítették hozzá férjéhez, kiből önnel együtt ők is családtagok. Könyörgöm, asszonyom, jöjjön velem! Kezébe van a sorsom, ne dobja el azt könyörtelenül. De még egyre kérem: ne válaszoljon most mindjárt. Érzeim magamban, hogy egy tagadó feleletet e percben nem tudnék elviselni. A park végében álló gloriéttenél van egy pirosra festett pad; jöjjön el oda holnap délelőtt s ott

— **A deliblati kincstári birtok.** A deliblati buckás, futóhomokos terület rendkívül intenzíven vonják be Darányi földmívelésügyi miniszter rendelkezésére a kultura szolgálatába. Berendezkedtek szőlő- és akáckertermelésre. A mult évben 680 katas-teri hold futóhomok erdősítették be akáccsemetével. Az erdősítésre 61 hold csemet kert szolgál. Eddig 6200 földterületet erdősítettek. Leánykúton állami gyümölcsfa-iskola létesült. Az állam telepeseknek adta el Pálffy, Wekerle, Emánuel és a Szivák telepeket. A terület összege 4100 hold. Beültetésre alkalmas terület még száz-husz hold van. Benzínmotoros és vastagfalú szivattyuskutak épültek Leánykúton, Vakarecen, Kravánon. Az egész deliblati állambirtokokon betétszerkesztési munkálatokat végeztek és a szőlőtelepeseknek megadott annak a lehetőségé, hogy tulajdonjogukat a telekkönyvben bekebelezhessék.

— **Bábaválasztás.** Rudolfsgnad községben tegnap tartották meg a bábaválasztást Lowieser Imre központi főszolgabíró vezetésével. Községi bábának egyhangulag Lajos Kirchner Borbálat választották meg.

— **Nagy töltésemelés.** Mint Nagykikindáról jelentik, a Felsőtorontali Armentesítő Társulat nagyobb töltésemelési munkát fog ebben az évben eszközölni, amelyre 600.000 koronát irányozott elő.

— **Talajjavítási és vízszabályozási munkák.** A temesvári m. kir. kulturmérnöki hivatal kerületében folyamatban levő és az 1909. év folyamán előreláthatólag kiviteltre kerülő Torontalt érdeklő fontosabb talajjavítási és vízszabályozási munkálatok a következők:

A gróf Károlyi Jenő temes-topoljai rizstelepeinek kibővítése, mely szerint 39.907 köbméter földmoozgatás mellett 46.000 kor. költséggel a rizster melés újabb 119 holdon honosították meg. Ebből a munkálatból eddigelő 18.076 köbméter földmoozgatás hajtatott végre 12.500 kor. költséggel. A munkálat előreláthatólag a folyó évben folytatattik.

Egy kenderáztató medence Klekken betonból 14.000 kor. előirányzati költséggel.

Egy kenderáztató telep Nagytörökön betonáztató medencékkel 46.000 kor. előirányzati költséggel. Mindezek a munkálatok előreláthatólag házilag lesznek végrehajtvá.

— **Adományok a vakoknak.** „A Vakokat Gyámoltó Országos Egylet” Nagybecskereken elhelyezett gyűjtőperselyeinek 1909. február 9-iki eredményéről a következő kimutatást közli: Nagybecskereki előlegezési egylet 12 kor. 91 fill. Eisenstädter S. és társai 958, Grün Simon és fia 649, Kadelsburger L. 612, Hubert Gusztáv 485, Braun Armin 409, özv. Mesznik R.-né 3—, Köllner József 215, Berényi Bódog 2—, Eckstein Vilmos 183, Fein Fülöp 156, Benzec Antal és fia 152, Baaden I. L. 151, Mesznik N. 150, Bilicz János 130, Kertész F. 128, Prandl Rezső 127, Prokics Gyula 127, Weisz Herman 121, Liptay Dezső 1—, Konkoly Emánuel 1—, Eckstein János 1—, Krischháber és Schlesinger 1—, Fleiner Aladár 1—, Grünbaum Vilmos 1 korona, Popper Manó 92 fillér, Petri Jakab 86, Sida Lajos 78, Tell Mihály 70, Jónás Bertalan 68,

feleljen. Bármily nehéz is várom addig, megteszem, csak hogy némileg előkészítsem magam. Ugy-e, hogy fog ne'em választ adni?

Az asszony ajkait harapdálta s lehunyta szemeit. Gyors lélegzete mutatta, hogy bensejében mily nehéz tusa játszódik le. Ágyában a leghetetlenebb gondolatok kergették egymást s érezte magáról, hogy ha azonnal kellene választ adnia, talán nem tudna a férfi kérésének ellentállni. Egy percig még habozott, aztán kinyitotta szemeit és felállt.

— Válaszolni fogok.

III.

Lucien egész éjjel nem aludt. Oly heves szivdobogása volt, hogy reggelig gyötörő tépelődésben virrasztott. Reggel gyorsan felöltözött, fiókjából valamit magához vett és lement a parkba, mely teljesen ki volt halva. Amikor odaért a gloriéthez, nagyot sóhajtott és leült.

Vajjon eljön-e csakugyan? S mit fog válaszolni? Ha nemet mond, azt nem fogja bírni elviselni. Az elutasítás oly rettenetes súlytal nehezédnek rá, hogy összeroskadna alatta. Ha igent mondana! Meg tudna örülni a határtalan, mámorító boldogságtól. Elmenének Dél-Amerikába, vagy akárhova a világ másik végére s egy új, boldog, gyönyörűsége életet kezdenének. De eljön-e? Vagy talán már itt volt?

Izgatott lett erre a gondolatra. Körülnézett a gloriétten s egyszerre fájdalmasan fölkiáltott. A pirosra festett pad támláján frissen bevésve ott fehérelt a válasz:

„Trop tard”. Későn...

A férfi szédülten rogyott le a padra. Tompán, gondolat nélkül meredt a tengerre. Aztán egyszerre elszánt lett az arca.

Körülotte csöndes volt minden. Csak a szél süvített végig panaszosan a ködös, végtelen oceanon...

Mangold L. 66, Wéner Gy. 60, Boskovitz S. I. 60, Weinberger N. 58, Fendler J. 57, Waczke F. 56, Oláh Nándor 54, Máté Ferenc 54, Klein Bernát 50, Eckstein Samu 50, Tolveth Frigyes 50, Armbrusztér József 50, Strélinger Márk 50, Keppich Sándor 51, Benó testvérek 45, Radojcsics Dragomir 42, Boleszni Antal 40, Finkelstein M. és társa 39, Nagybecskereki bórpar szöv. 36, Markovits Lyubomir 35, Stagelschmidt János 34, Miuczín György 31, Freiterson N. 27, Terzin Zsivkó 27, Wehner János 26, Klein Gyula 24, Wilhelm Ferenc 23, Sajóviz Soma 22, Kovács Ödön 21, Nagyinszky Szvetozár 21, Petz Antal 20, Goldberger Mihály 20, Freund Sámuel és fia 20, Eckfeld Mór 20, Grünzweig Henrik 20, Straky testvérek 20, Kelemen Péter 20, Rendörkapitányság 14, Waszermann József 14, Zsivkó Zs. Terzin 14, Schmidt Péter 10, Frank Lajos 10, Ikcis Dusan 8, Schenk Herman 7, Losonczy Lehel 5, Herczföld Vilmos 4, Annau és Winkler 4, Perger Rezső 4, Hornyik Márton 4, Menezzer H. 3, Hirtenstein M. 1, Amend Rezső 2, Schlesinger D. 2, Sindelas Béla 2 fillér. Összesen 90 korona 45 fill. Az emberbarátoknak ezton is köszönetet mond a vakok országos egyesülete.

— **A tavasz előfutárjai megjelentek:** A magkereskedők széjjel küldi árjegyzékeiket. Határozunk kell, kitől vegyünk, hol kapunk jó árut? Bizalom kérdése ez mindenek fölött, mert a mag külsejéről minőségét megítélni nem lehet, már pedig ha ocsut vész, azt aratsz, — tartja a közmondás. A Mauhner Ödön budapesti udvari magkereskedő cég, mely 35 éves eredménydus fenállása óta minden tekintetben megbízhatónak bizonyult, megadja a választ a fenti kérdésre: a cég áruja kitünő, helyes működés mellett biztos siker, mely mindenkinek örömet szerez. Árjegyzéke, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld, kézikönyve a gazdának, kertésznek és a termézet minden barátjának.

— **Az öngyilkos csendőr.** Lapunk tegnapi számában hírt adtunk arról, hogy Pap Mihály nagybecskereki csendőr öngyilkos szándékból mellbe lötte magát. A csendőrt nyomban kiszállították a kórházba, ahol megvizsgálták a sebet, melyet az orvosok nem találtak feltétlenül halálosnak. Az öngyilkosság okát még ma sem tudták megállapítani, mert az öngyilkos-jelölt majdnem állandóan eszméletlen kívül van, de megkülönböztet sem akarja bevallani, hogy mi készítette végzetes tettének elkövetésére.

— **Leleplezett dohánycsempészek.** Négy nagykostélyi paraszt tegnapelőtt elindult falujából Oreczafalvára, ahol dohányt vettek, melyet otthon drágább pénzen akartak eladni. Vagy husz kiló dohányt vásároltak össze. A csempészek tegnapelőtt este Temesvárra érkeztek és a gyárvarosi vasúti állomáson tartózkodtak, várva a vonatot. Zima István közrendőrnek feltűnt a társaság gyanús viselkedése és igazolásra szolitotta fel. Három közülük megugrott és csupán Terzu Juon román paraszt maradt ott, kit a rendőr le is tartóztatott. A 20 kiló dohányt megtalálták nála.

Irodalom.

* **Huszonöt történet** cím alatt adott ki egy novella-kötetet Gara József hírlapírórtársunk, akit előző könyvei után már előnyösen ismer az olvasóközönség. Ez a könyve huszonöt éves újságírói és írói pályájának mértföldjelzője és csendes jubileuma. A történetek érdekesekek, vonzóak, megkapók. Élénk megfigyelés szüleményei és kipróbált toll alkotásai. Ilyenek különösen: a Látogatás, Megváltás, A gyerek, Talán Péter, Világosság, Barcsay-vér, A föld terhe; a vidámabbak közül: Őszinte vallomások, Lemuzsikált adósság, Partaj a padlásszobában, stb. A rendkívül díszesen kiállított kötet, melynek címlapját Nemes Mihály festőművész rajzolta, a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21. bizományában jelent meg és ára füzve 2 kor. 50 fillér.

* **A magyar színműirodalom.** A magyar színpadok műsordarabjainak szövegkönyveiről: drámák, tragédiák, vígjátékok, színművek, népszínművek, bohózatok s műkedvelő előadásokul és kis színpadoknak alkalmas szindarabok és monologokról, szak-zerüen összeállított jegyzéket becsátott ki a Franklin-Társulat és Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég. A gondosan szerkesztett repertorium „Tájékoztató a magyar színműirodalomban” cím alatt jelent meg s a kiadó, valamint bármely könyvkereskedő kívánatra bárkinek ingyen küldi meg, aki hozzá fordul.

Farsangi naptár.

Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
Február 20. A róm. kath. egyházi dalárda cabaret-estélye.
Február 20. Iparosbál.
Február 23. Filharmonikusok Calico-estélye.
Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága.
Március 7. A „Maskil-el-dol” mulatsága.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma az ujoncjavaslatokkal valamivel előbbre haladt, amennyiben az egyik javaslat általános vitájának a vége felé közeledik.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt. Az ülés megajánlása után Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter helyett betérjeszti a magánvasutak alkalmazottai illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatot az illetékes bizottsághoz utasítják.

A napirend előtt Pilisi István a házszabályokhoz szólal fel s panaszkodik, hogy az elnök tegnap Molnár Jenő határozati javaslatát nem engedte felolvasatni. Az elnök válasza után áttérnek az ujoncjavaslatok tárgyalására.

Elsőnek Pilisi István szólal fel, aki többszöri elnöki figyelmeztetés mellett beszél a javaslatról és a paktumról. Végül kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Utána Polónyi Géza beszél s kijelenti, hogy abban a reményben, hogy a bankkérdés kedvezően lesz megoldva, elfogadja a javaslatot.

Most Farkaházy Zsigmond következett, aki benyújtott határozati javaslata címén el a zárószó jogával.

Lapunk zártakor az ülés folyik.

Az általános vita ma valószínűleg véget ér.

A politikai helyzet.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, febr. 19. (A „Torontál” eredeti táv.) Az ujoncjavaslatok vitája, mint előrelátható volt, igen lassu lefolyású, a minnek az oka egyrészt a függetlenségi és a néppárt közötti surlódások, másrészt azonban a koalíció és a nemzetiségek közötti egyenetlenkedés. Mindezek dacára azonban hiszik, hogy a vitát sikerül még e hét végén befejezni. Ez esetben a képviselőház a jövő hét első négy napján nem tartana ülést s a legközelebbi ülés csak csütörtökön volna. Ha azonban az ujoncjavaslat vitáját nem sikerül még e héten befejezni, úgy a képviselőház az idén nem tart hosszabb farsangi szünetet s csak szerdán szünetelne, mint ahogy az az utóbbi időkben szokásos volt. Szünet után minden körülmények között felveszik ismét az adóreformjavaslat tárgyalását, amelyet folytatni fognak ott, ahol elhagyták s egyszersmind be is fejezik.

A bankkérdés.

Budapest, febr. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, a bankkérdésben az utóbbi időben teljes szélcsend állott be, amennyiben a közbejött más fontos események elterelték a közfigyelmet erről a kérdéstről. Politikai körökben hirlük, hogy a bankkérdésben még e hónap folyamán három igen fontos momentum fog felmerülni. Először is a magyar kormány válaszolni fog a banktanácskozások egybehívására vonatkozó jegyzésre s ez esetben a szakférfiak még e hó folyamán összeülnek. A második fontos momentum Kossuth Ferenc kihallgatásához fűződik, aki — mint most már bizonyos — kedden fog kihallgatásra jelentkezni a királynál, amely kihallgatásnak azonban csak informatív jellege lesz s így végérvényes elhatározás ettől a kihallgatástól nem várható, mert mindössze csak arról van szó, hogy a korona, mely ugy A p p o n y i n a k, mint J u s t h n a k a bankkérdésre vonatkozó véleményét meghallgatta, Kossuthnak, a függetlenségi párt voltaképpeni vezérének is alkalmas akar adni arra, hogy e kérdésre vonatkozó egyéni nézetének kifejezést adjon. A harmadik és legfontosabb momentum azonban a bankbizottság megnyitó-ülése lesz,

melyet még e hó folyamán megtartanak s amelyen Holló Lajos meg fogja tenni a bankügyre vonatkozó előterjesztéseit.

Mint politikai körökben beszélük, Batthyányi Tivadar gróf, mint a bankbizottság elnöke e hó végére vagy a jövő hó elejére össze akarta hívni a bankbizottságot, azonban Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány még nincs abban a helyzetben, hogy nyilatkozhassék s így a bankbizottság összeülésének az ideje még bizonytalan.

A véderő reformja.

Budapest, febr. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beavatott politikai körökből eredő értesülések szerint a szombaton Budapesten befejezték a véderő reformjára vonatkozó előterjesztéseket legközelebb Bécsben fogják folytatni. Ezekben az előterjesztésekben állítólag a három érdekelt minisztérium is képviselteti magát.

Szerb küldöttség a miniszterelnöknél.

Budapest, február 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bogdanovics Lucian patriárka vezetésével ma délelőtt szerb képviselőkből és más szerb előkelőségek-ből álló küldöttség tisztelgett a miniszterelnöknél s a nagyszerb propaganda ügyében memorandumot nyújtott át neki, kérve, hogy azt juttassa el a királyhoz. A miniszterelnök megígérte, hogy a memorandumot eljuttatja a királyhoz, azonban kijelentette, hogy a bűnösök azért megkapják büntetésüket, viszont aki ártatlan, az természetesen védelmet nyer.

A keleti események.

Budapest, február 19. (A „Torontál” eredeti táv.) Belgrádból sürgönyzik: A „Pravda” című szerb lap közleménye szerint Pasics úgy nyilatkozott, hogy az annexió-kérdésének definitív megoldásáig egy koalíciós minisztérium fogja Szerbia ügyeit vezetni, mely minisztériumban az összes politikai pártok képviselve lesznek. A közlemény szerint Pasics még azt is mondotta, hogy a fegyveres megoldás momentumuma egyelőre ki van zárva Szerbia részéről, bár nem lehetetlen, hogy az összeütközés tényleg meg fog történni.

Budapest, február 19. (A „Torontál” ered. táv.) Egy másik belgrádi távirat jelenti, hogy Forgách gróf osztrák-magyar nagykövet rövid időre el fogja hagyni állomását. Általánosságban az a vélemény van elterjedve, hogy politikai okok kényszerítik a nagykövetet arra, hogy Belgrádból távozzék, jól informált politikai körökben azonban ezt teljesen kizártnak tartják s határozottan tudni vélik, hogy Forgách gróf pusztán csak rövidebb szabadságot kért. Azt is határozottan állítják, hogy a szerbiai helyzet jelenleg éppenséggel nem fenyegető s hogy nagyobb változás, illetve a helyzet tisztázása csak a többi Balkán-ügyek végleges megoldása után áll be. Forgách gróf érkezésekor természetesen fel fog menni Bécsbe is, ahol személyes információkat fog adni.

Budapest, febr. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi jelentések szerint az a hír, hogy a hetedik bolgár hadtestet állítólag ismét mozgósítani akarják, a török fővárosban nagy nyugtalanságot idézett elő. Konstantinápolyi bolgár körökben a mozgósítás hírének összefüggésbe hozzák a török kormányváltozással, különösen azonban Ali-Riza pasával, az új török hadügyminiszter személyével.

Budapest, február 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentés tudni véli, hogy Magyarország és Ausztria legközelebb ultimátumot küld Szerbiának, hogy szereljen le, különben tüntető expedíciót küld Szerbiába. Azt is mondja a pétervári jelentés, hogy Oroszország monarchiánk fellépésével szemben semleges marad.

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 19. (A nagybecskerek Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	26.34
Buza (októberre)	22.70
Rozs (áprilisra)	21.00
Zab (áprilisra)	17.52
Tengeri (áprilisra)	14.86

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Február 18. Az eleméri takarékpénztár közgyűlése.
Február 21. A nagyteremai takarékpénztár közgyűlése.
Február 28. Az antalfalvai bank r.-t. közgyűlése.
Február 28. A jarkováci népbank r.-t. közgyűlése.

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1909. évi február hó 5-től 1909. évi február 19-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:
Lela Vukov Emilia tulajdonát képező 1854. sz. házat és 3 hold szőlőt megvette Goldstein Adolf és Paulina 11.200 koronáért.
Hoff Anna, Ferenc és Erzsébet tulajdonát képező 1042 ö. i. sz. házat megvette Konecsni Mihály és Katalin 5000 koronáért.
Dimitrievits Péterné Bain Szaveta tulajdonát képező 892 ö. i. sz. házat megvette özv. Brankován Mitáné Dimitrievits Kata 600 koronáért.
Zigler Miksa és Regina tulajdonát képező 951 ö. i. sz. ház helyet megvette Szemler Lujza 310 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskereken 1909. évi február hó 19-én megtartott hetvásár alkalmával:

buza	50 kgr.	12.80 korona
kétszeres		7.50
rozs		9.00
árpa		8.00
zab		7.40
kukorica		6.60
repee		12.60
széna I.		10.00
II.		8.00
szalma I.		5.00
II.		5.00
burgonya I kgr.		—10
dísnóhus I.		1.80
II.		1.70
marhahús I. 1 kgr.		1.46
II.		1.90
borjúhús I.		1.80
II.		1.36
juhús		1.04
zsir		1.60

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.
Pancsováról: délután 5 óra 49 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocsis) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 25 p. este 7 óra 05 perc.
Csöztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 20 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorkocsis) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csöztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

192/1909. sz.

Kumán község előljáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Kumán község előljárósága közhirrre teszi, hogy f. évi március 3-ik napjának d. u. 2 órákor tartandó nyilvános árlejtés útján 31467 kor. előirányzott összeg a községi

iskola és ovodaépület felépítésére

a vállalkozónak kiadni fog.

A vonatkozó költségvetés és építési terv a községi jegyzői irodában betekintethető. Bánatpénz 1500 korona.

Kumán, 1909. évi február 15.

179-33

Községi előljáróság.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.

35-x.18

MEGHÍVÓ.

A „Németszárcsai Takarékpénztár mint részvénytársaság felszámolás alatt“ folyó évi március hó 7-én délután 1 órákor a szárcsai községi iskolában

rendes közgyűlést

tart. melyre a részvényesek tisztelettel meghívattak.

181-11

Napirend:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvhitelítő és három hitelítő választása.
2. A felszámoló és felügyelő-bizottság évi jelentése a felszámolás folyamáról az 1908. évi zárszámadás előterjesztésével.
3. A felszámoló és felügyelő-bizottságnak a szokásos felmentvény megadása.
4. Netáni indítványok.

Szárcsán, 1909. február hó 14-én.

A felszámoló.

A „Németszárcsai Takarékpénztár mint részvénytársaság felszámolás alatt“ zárszámadása 1908. évről.

Vagyon.**Mérleg.****Telér.**

Pénzkészlet	91	78	Tartalékalap	10800	—
Betét a szárcsai népbankban	292	78			
Követelések	850	—			
Egyenleg mint veszteség	9565	44			
	10800	—		10800	—

Veszteségek.**Eredmény.****Nyereségek.**

Veszteségáthozat 1907-ről	9546	73	Egyenleg mint veszteség	9565	44
Költségek	18	71			
	9565	44		9565	44

Szárcsán, 1908. évi december hó 31-én.

Kaufmann István s. k., pénztáros.

Meiszner József s. k., könyvelő.

A FELSZÁMOLÓK:

Rettinger András s. k. Eusch István s. k. Weismann József s. k. Merk József s. k. ifj. Weismann József s. k.
ifj. Várady Miklós s. k. Hamang Antal s. k. Wiume Ferenc s. k. Wünsch Miklós s. k.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Marok Ernő s. k. Eusch Mátyas s. k. Deffert János s. k. Várady Miklós s. k.

522/1909. sz.

Zsombolya község előljáróságától.

Bérbeadási hirdetmény.

Alólírott község előljárósága ezennel közhirrre teszi, hogy a Zsombolya község tulajdonát képező bérházban levő

szállodát a hozzátartozó mellékhelyiségekkel

1909. évi április hó 1-től kezdődő 6 (hat) évi időtartamra 1909. évi március hó 4-én d. e. 10 órákor a község háza tanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja. A községi bérház, tehát a szálloda, a község központjában van.

A szálloda áll: kávéházhelyiségből, két étteremből, 11 vendégszobából, állandó színpaddal ellátott terjedelmes táncteremből, lebujsból, amerikai jégveremből, nyári idényre megfelelő kerthelyiségből és egyéb mellékhelyiségekből. A bérleményhez tartoznak: a község tulajdonát képező színpadi felszerelés, a táncterembe való padok és ablakfüggönyök is.

Kikialtási összeg egy évi bérnek: 6000 korona.

Árverelő kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikialtási összeg 10%-át bánatpénzként készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban letenni. Legtöbbet ígérő pedig köteles bánatpénzét a beígért egy évi bérösszeg egynegyedére kiegészíteni, mely összeg a bérlet lejártáig a községnél mint biztosíték fog kezeltetni.

Az árverés eredménye legtöbbet ígérőre feltétlenül kötelező, a községre azonban csak a képviselőtestület jóváhagyása után.

A részletes árverési, illetve bérbeadási feltételeket a községi jegyzői irodában lehet megtekinteni.

Zsombolya, 1909. évi február hó 17-én.

Spuhler Ferenc,
jegyző.

185-31

Martin Mihály,
bíró.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.
14-x.17

ÚJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

34-x.21

Meghívás.

Az 1898:XXLIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Toráki Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, 1909. évi március 7-én d. e. 9 órákor a község ház tanácstermében

rendes közgyűlést

tart. melyre a tagok az alapszabályok 35 §-a értelmében meghívattak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 4 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 3 tagjának választása.
7. Netáni indítványok.

1907. évi december hó 31-én a tagok száma 317, üzletrészeink száma pedig 412 volt; az év folyamán belépett 41 tag 51 üzletrészszel, kilépett 33 tag 39 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Nagytorák, 1909. évi február 11.

183-1.1

Az igazgatóság.**MÉRLEGKÉPES****KÖNYVELŐ**

olvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.